

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2013/2022
06.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Драгане Миросављевић, и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Конаков, адвокат из ..., против тужене Техничке школе „Милева Марић Ајнштајн“ из Новог Сада, коју заступа Правобранилаштво АПВ, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1028/22 од 16.03.2022. године, на седници одржаној 06.07.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1028/22 од 16.03.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1028/22 од 16.03.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 356/21 од 08.12.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев тужиле којим је тражила да суд обавезе тужену да јој за период од 01.12.2017. године до 31.10.2020. године исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у износу од 108.673,60 динара са затезном каматом почев од 17.01.2021. године до исплате и затезну камату у износу од 16.868,10 динара, као и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 109.023,85 динара са затезном каматом од 17.01.2021. године до исплате и затезну камату у износу од 16.706,10 динара и **ОДБИЈА** захтев тужиле за накнаду трошкова поступка са припадајућом каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове ревизијског поступка од 18.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 356/21 од 08.12.2021. године, усвојен је тужбени захтев и обавезана је тужена да тужили, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.12.2017. године до 31.10.2020. године, исплати појединачне износе са законском затезном каматом, као и обрачунату законску затезну камату на наведене износе, све ближе одређено у изреци пресуде. Обавезана је тужена да тужили накнади трошкове поступка у износу од 56.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ослобођена је тужилца обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1028/22 од 16.03.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права. Предложила је да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у основним школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побјану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у утуженом периоду била у радном односу код тужене на радном месту спремачице са коефицијетном за обрачун плате 6,30. У спорном периоду од 01.12.2017. до 31.10.2020. године тужена је тужилци обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је основицу коју је објавила Влада Републике Србије множила коефицијентом радног места на основу метода обрачунате плате од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама. Пошто је тако добијена висина основне плате у спорном периоду била нижа од износ минималне зараде тужена је тужилци сваког месеца вршила корекцију плате до износа минималне зараде па је тужиоцима у спорном периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужилце није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђено на основу присуства на раду и најповољније критеријуме упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији, између осталог ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, дневни износ топлог obroка је 250,00 динара бруто, а регрес износи 75% просечне исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији. По мишљењу судског вештака економско-финансијске струке неисплаћени топли оброк за тужилцу у спорном периоду од 01.12.2017. године до 31.10.2020. године износи 108.673,60 динара, а обрачуната законска затезна камата до дана вештачења, износи 16.868,10 динар, док неисплаћени регрес, у истом периоду износи 109.023,85 динара, а обрачуната законска затезна камата износи 16.706,10 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужилце усвојили и тужену обавезали да јој исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у спорном периоду утврђен вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1.

Закон о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужена тужилји исплаћивала минималну зараду следи да тужилји није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужена дужна да јој ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужилје.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана Закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе Закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне

аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у средњем образовању.

У конкретном случају, тужилца је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је то што је тужилци, у спорном периоду, исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку припадају трошкови тог поступка на име ангажовања јавног правобранилаштва, на основу одредбе члана 162. Закона о парничном поступку, у износу од 18.000,00 динара, одмереним применом важеће Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године), због чега је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић